

Notitie hoorzitting/rondetafelgesprek

Personen met verward gedrag

**Spreker: Anja Schouten, politiechef Noord-Holland en portefeuillehouder Zorg & Veiligheid
Tweede Kamer, maandag 23 september 13.30-16.45 uur**

Inleiding

De politie waakt over de veiligheid op straat. Als het onveilig is, dan zijn wij er. Voor burgers en voor hulpverleners. Dat geldt ook als er sprake is van personen met verward gedrag. Partners en de samenleving kunnen 24/7 op de politie blijven rekenen als sprake is van strafbare feiten, openbare orde problematiek, gevaar of dreiging. Vaak zijn zorgpartners in staat om de situatie te normaliseren maar in geval van (mogelijke) onveiligheid kan de politie mee ter bescherming van hulpverleners.

Het aantal Incidenten E33 over mensen met verward gedrag waarbij de politie wordt ingeschakeld blijft stijgen. In 2014 waren er 59.594, vorig jaar 90.605. De eerste helft van 2019 laat een stijging zien van 8% ten opzichte van de periode daarvoor. Achter deze cijfers gaat menselijk leed en maatschappelijke overlast schuil. Terwijl strikt genomen bij het gros van deze E33 meldingen geen politie-ingrijpen nodig was geweest. De politie vindt de stijging van het aantal E33 een zorgelijke ontwikkeling.

Positie politie

De politie is er in geval van overlast en onveilige situaties. De politie zet in op het opheffen van acuut onveilige situaties. De politie signaleert en adresseert in niet acuut onveilige situaties, en draagt over aan de juiste zorgpartner. De politie is een partner in multidisciplinaire samenwerkingsverbanden t.b.v. een integrale persoonsgerichte aanpak.

Centrale vraagstelling hoorzitting

Tijdens de hoorzitting/rondetafelgesprek staat de volgende vraag centraal: *Wanneer kunnen mensen met verward gedrag wel thuis wonen en wanneer is wonen in een instelling een betere optie?*

Politie inzet bij personen met verward gedrag is een *ultimum remedium*. Alleen als er sprake is van overlast of een gevaarlijke situatie kan politie-ingrijpen nodig en/of gewenst zijn. De zorg ¹voor personen met verward gedrag zou geen politietaak moeten zijn, omdat veel mensen met verward

---

¹ Met "zorg" bedoelen wij hier alle zorg- en hulpverlenende instanties, dus breder dan ggz.

gedrag niet of nauwelijks overlast gevend, crimineel of gevaarlijk zijn. Het gaat in veel gevallen om kwetsbare mensen die hulp nodig hebben.

Mensen met verward gedrag kunnen vanuit het perspectief van de politie heel goed thuis wonen als de patiënt en zijn omgeving veilig kunnen (samen)leven en als er voldoende (bemoei)zorg en steun is in de directe omgeving van de patiënt. De politie acht een aantal randvoorwaarden noodzakelijk. De afbouw van het aantal bedden is gerealiseerd, tegelijkertijd zien wij dat de opbouw van de ambulante (bemoei)zorg hiermee geen gelijke tred houdt. Bij de opbouw van ambulante zorg vindt de politie het van belang dat er bemoeizorg is die niet aflatend werkt aan zorgtoeleiding op het moment dat kwetsbare mensen de weg naar zorg- en hulpverlening zijn kwijtgeraakt, vinden dat ze geen probleem hebben of teveel problemen hebben.

Deelvragen

Voor de hoorzitting/rondetafelgesprek zijn de volgende deelvragen gesteld:

- ***Is er voldoende zorg en steun vanuit de ambulante GGZ of reclassering/forensische GGZ voor de persoon met verward gedrag en zijn omgeving zoals familieleden, burens en politie?***

Gemeenten zijn de regisseur als het gaat om goede zorg voor kwetsbare mensen en personen met verward gedrag. Vanuit het perspectief van de politie is er (nog) onvoldoende zorg in de wijk voor kwetsbare mensen. De politie doelt daarmee op professionals die ruimte krijgen om (de vaak complexe) problemen van kwetsbare mensen en hun omgeving op te lossen. Er is gebleken dat sociale wijkteams deze rol niet of onvoldoende kunnen invullen vanwege de complexiteit van de problematiek. De politie hanteerde “de sociaal psychiatrisch wijkverpleegkundige” als metafoor voor deze professional op dezelfde schaal als de wijkagent (1:5000), die oog en zorg heeft voor kwetsbare mensen die zelf de weg naar de hulpverlening niet (meer) kunnen/willen vinden. De politie ziet graag de GGZ deskundigheid terug in de frontlinie voor de geduide groep kwetsbare mensen.

- ***Wordt in de afweging om iemand wel of niet thuis te laten wonen de maatschappelijke veiligheid meegenomen?***

De politie heeft hier onvoldoende zicht op.

- **Wanneer is iemand met verward gedrag beter af in de thuissituatie en wanneer is iemand erbij gebaat om in een instelling te verblijven, waarbij de status van een patiënt (gedwongen of vrijwillige GGZ-opname, forensische opname) en de medisch/psychiatrische situatie relevant is.**

Beantwoording van deze vraag ligt buiten de politie expertise.

- **Wordt er met woningbouwcoöperaties, gemeenten etc. overlegd of er adequate hulp/begeleiding beschikbaar is?**

De politie vindt een sterke regie op de persoonsgerichte aanpak vanuit gemeenten nodig, gekoppeld aan lokale meldpunten, een landelijk meldnummer en zorg in de wijk. Vanuit GGD, GGZ, gemeente of politie worden mensen in vroeg signaleringsoverleg besproken, zodat mensen eerder de nodige zorg en ondersteuning kunnen krijgen en het niet tot escalatie komt. Op verschillende niveaus en in diverse samenwerkingsverbanden bespreken we de personen (casus) . Dat doen we vaak 1 op 1, in een Vroegsignaleringsoverleg. En soms binnen het Sociaal Wijkteam of een Zorg-Veiligheidshuis.

Daarbij maken we ook afspraken wie doet wat, wat doet de politie in deze casus. De politie is hier uitdrukkelijk partner in de samenwerking en niet de regiehouder. De politie ziet dat kracht bij enkelvoudige vraagstukken. Maar zodra de complexiteit toeneemt lukt goed samen werken eigenlijk alleen als je over een goed netwerk beschikt, waarin het belang van de persoon voorop staat en niet de organisatiebelangen. Er zitten gaten in het systeem die in de praktijk onvoldoende gedicht kunnen worden.

- **Wij horen uit het veld dat er veel ruis is met betrekking tot E33-meldingen: wie vallen eronder? Kunt u reflecteren op de helderheid met betrekking tot registratie/categorie-indeling?**

Het aantal meldingen personen verward gedrag stijgt, net als het aantal gedwongen spoedopnamen en (poging) suicide. Toch maakt de politie altijd een aantal kanttekeningen bij de E33-cijfers. Het aantal meldingen is niet het aantal mensen. Het aantal (unieke) personen met verward gedrag dat betrokken is bij deze incidenten, wordt niet als zodanig geregistreerd. Het kan zijn dat één persoon bij meerdere incidenten betrokken is en dat bij één registratie meerdere personen zijn betrokken.

Wanneer een collega bij een incident is geweest registreren zij hun waarneming rondom die melding in de politiesystemen. Daarbij kennen zij ook een maatschappelijke code toe om tellingen mogelijk te maken waarbij zij de keuze hebben uit vele soorten (pogingen tot) misdrijven, overlast of incidenten. Daar waar mensen de grip op hun leven (dreigen te) verliezen en daarbij (soms) overlast veroorzaken of anderszins in beeld komen, worden

geregistreerd onder E33. Echter wanneer er (ook) sprake is van een misdrijf wordt de melding daaraan toegeschreven. Verder wordt bijvoorbeeld (pogingen) suicide, maar ook geluidsoverlast, overlast alcohol/drugs apart geregistreerd.

Uit een nadere analyse van de E33-meldingen blijkt dat het in 60-70 procent van het totaal aantal meldingen gaat om mensen die de politie maar één keer ziet. Bij deze meldingen is het zelden gevaarlijk of crimineel en is er vaak geen sprake van opzet. De voor de politie en hulpverlening écht gevaarlijke situaties zitten niet in de E33-meldingen omdat er dan vrijwel altijd spraken is van een misdrijf. Ongeveer 13.000 mensen zien we twee keer en 5.700 mensen zien we regelmatig terug. Dat is ook een groep mensen waar vaak veel meer problemen spelen, zoals schulden, huisvesting en/of verslaving. Daar helpen enkelvoudige oplossingen niet en daar moeten we als gemeenten, zorg en veiligheid intensief, gecoördineerd en gecommitteerd op samenwerken.

Wat heeft / is er volgens de politie nodig?

De politie hoopt op nakoming van de toezegging van de staatssecretaris van VWS tot het instellen van een landelijk meldpunt. Belangrijk is dan dat dat meldpunt goede bekendheid krijgt want veel meldingen over mensen met verward gedrag worden bij de politie gedaan omdat burgers onvoldoende weten waar zij terecht kunnen.

Voor de politie is het belangrijk dat de ontwikkeling van 24/7 beoordelingslocaties in het hele land, voor de opvang van personen die acuut in de war zijn, wordt afgerond. De politie wil naar 100% landelijke dekking.

Het realiseren van 24/7 zorgvervoer voor “personen met verward gedrag”, die ter beoordeling naar een zorglocatie moeten worden vervoerd, is ook nodig. Er is door VWS een perspectief geschetst op weg naar nieuwe wetgeving en financiering, de politie hoopt dat dit zorgvervoer snel gerealiseerd wordt.

De politie wil, net als veel andere partners, dat er meer zorg in de wijk beschikbaar komt. De politie is voorstander van wijk-zorg, ten behoeve van de goede opvolging van meldingen, voor de persoon en zijn/haar omgeving. Hulpverleners moeten de ruimte krijgen om problemen op te lossen en om via bemoeizorg zich te richten op mensen die geen hulp vragen maar dit wel nodig hebben.

De systeemwereld blijkt soms weerbarstig, maar het draait uiteindelijk om de leefwereld van die kwetsbare mens. Wat we zien is dat wanneer de basis van een leven op orde is en mensen een woonplek, een inkomen en/of een zinnige dag besteding hebben, en de passende zorg beschikbaar is

er maar heel weinig veiligheidsvraagstukken ontstaan. Psychische kwetsbaarheid is soms een leven lang. Continue zorg is dan ook noodzakelijk voor de persoon en zijn/haar omgeving. Dat vraagt om regievoeren op de persoonsgerichte aanpak: huisvesting, schulden op orde, doorlopende psychische hulp, etc. We mogen niet te snel denken dat het wel weer goed gaat